

Cuprins

Capitolul 1. Băncile – intermediari financiari în economie	11
1.1. Scurt istoric	11
1.2. Sistemul bancar românesc	13
1.3. Locul și rolul băncilor în economie.....	15
1.4. Funcțiile băncii	17
Capitolul 2. Managementul bancar	19
2.1. Administrarea produselor și serviciilor bancare.....	19
2.2. Categoriile de activități bancare cu clienții	20
2.2.1. Operațiuni cu amănuntul curente cu clienții (<i>retail banking</i>).....	20
2.2.2. Operațiuni cu clienți mari (<i>wholesale banking</i>).....	21
2.2.3. Operațiuni combinate (<i>retail/wholesale banking</i>)	21
2.2.4. Un nou tip de activitate: asigurarea bancară.....	21
2.2.4.1. Evoluția asigurărilor bancare.....	21
2.2.4.2. Servicii de asigurări bancare	22
2.2.4.3. Interferența sectorului bancar cu industria asigurărilor.....	22
2.3. Obiectivele managementului bancar	26
2.4. Profitul bancar	26
2.5. Optimizarea costurilor bancare	28
2.6. Relația risc-profit.....	29
2.6.1. Riscul de insolvabilitate.....	30
2.6.2. Riscul lipsei de lichiditate.....	32
2.6.3. Riscul ratei dobânzii	32
2.6.4. Riscul valutar (riscul ratei de schimb)	32
Capitolul 3. Banca de emisiune. Funcții și politici monetare	33
3.1. Funcțiile băncii de emisiune.....	33
3.1.1. Funcția de emisiune.....	33
3.1.2. Funcția de creditare	34
3.1.3. Funcția de centru valutar	37
3.1.4. Funcția de reglementare, supraveghere și control a sistemului bancar.....	38
3.1.5. Funcția de bancă a statului	38
3.2. Politicile monetare ale băncii de emisiune	39
3.2.1. Rezervele minime obligatorii	39
3.2.2. Rata dobânzii de refinanțare.....	41
3.2.3. Taxa oficială a scontului	42
3.2.4. Operațiile la piața liberă	42
3.3. Politici monetare ale Băncii Naționale a României după anul 1991	43
3.4. Aplicații practice	46

3.4.1. Rata rezervei minime obligatorii	46
3.4.1.1. Aplicații practice	47
3.4.2. Taxa scontului	51
3.4.2.1. Aplicații practice	52
3.4.3. Dobânda – componentă esențială a politicilor bancare	57
3.4.3.1. Noțiunea de dobândă	57
3.4.3.2. Dobânda simplă	58
3.4.3.2.1. Metode de calcul al dobânzii simple	58
3.4.3.2.2. Tipuri de dobândă simplă	60
3.4.3.3. Dobânda compusă	60
3.4.3.3.1. Aplicații practice	62
3.4.3.4. Modalități de calcul al dobânzii la operațiunile din contul curent	65
3.4.3.4.1. Metoda directă cu dobânzi reciproce.....	66
3.4.3.4.2. Metoda directă cu dobânzi diferite.....	67
3.4.3.4.3. Metoda hamburgheză sau în scară.....	68
3.4.3.4.4. Aplicații practice	69
3.4.4. Operațiuni la piața liberă (<i>open market</i>).....	75
3.4.4.1. Aplicații practice	75
3.5. Noi strategii de politică monetară coordonată cu politica economică.....	77
3.5.1. Cadrul politico-monetar	77
3.5.2. Noua strategie de politică monetară – țintirea directă a inflației.....	78
3.5.3. Mecanismele adaptării noii strategii de țintire directă a inflației	79
3.5.3.1. Condiții instituționale	79
3.5.3.2. Condiții tehnice	81
3.5.4. Evaluarea oportunității și a momentului de adoptare a noii strategii de politică monetară a României	82
Capitolul 4. Sistemul decontărilor bancare – compensația	85
4.1. Obiectul decontărilor fără numerar între societățile bancare.....	85
4.2. Sistemul de compensare multimaterială interbancară pe bază netă	86
4.2.1. Decontări intrabancare. Sfera de cuprindere.....	86
4.2.2. Clasificare.....	87
4.3. Decontări interbancare	87
4.3.1. Instrumentele de plată utilizate pentru compensare	87
4.3.2. Circuitele, termenele și intervalele obligatorii ale plăților interbancare.....	89
4.3.2.1. Circuitul local sau intrajudețean al ordinului de plată.....	89
4.3.2.1.1. Clientul plătitor și clientul beneficiar au conturi curente deschise la unități bancare, situate în reședința de județ și care aparțin unor societăți bancare diferite	89

4.3.2.1.2. Clientul plătitor și clientul beneficiar au conturi curente deschise la unități bancare situate în reședința de județ și care aparțin unor societăți bancare diferite. Unitatea bancară inițiatoare este alta decât unitatea bancară prezentatoare	90
4.3.2.2. Circuitul (local și intrajudețean) al cecului.....	90
4.3.2.2.1. Clientul beneficiar și clientul plătitor au conturi curente, deschise la unități bancare situate în reședința de județ și care aparțin unor societăți bancare diferite.....	90
4.3.2.2.2. Alte circuite locale și intrajudețene ale cecului.....	91
4.3.2.3. Circuitul interjudețean al cecului	91
4.3.2.3.1. Clientul beneficiar și clientul plătitor au conturi curente deschise la unități bancare situate în județe diferite și care aparțin unor societăți bancare diferite: societatea bancară inițiatoare dispune de unitate bancară în județul de destinație	91
4.4. Instrumente de plată excluse de la compensare.....	92
4.5. Procedurile de compensare.....	93
4.5.1. Pregătirea compensării la unitățile bancare.....	93
4.5.2. Etapele compensării	96
4.5.2.1. Treapta întâi de compensare.....	96
4.5.2.2. Treapta a doua de compensare	97
4.6. Exemplu de compensare interbancară.....	98
4.6.1. Concentrarea și structurarea debitelor și a creanțelor.....	98
4.6.2. Compensarea	99
4.6.3. Stingerea plăților aflate în compensare	100
4.7. Aplicații practice	101
Capitolul 5. Sistemul informatic bancar.....	109
5.1. Principii generale ale activității de informatică.....	109
5.1.1. Obiective.....	109
5.1.2. Resursele necesare prelucrării datelor și transmiterii lor	109
5.1.3. Criterii minimale privind programele informatice.....	110
5.1.4. Metodologia de realizare a programelor informatice.....	111
5.1.5. Sistemul informatic – PC BANK.....	111
5.1.6. Aplicații	112
5.2. Perspective privind implementarea de sisteme bancare integrate în România.....	113

Capitolul 6. Monetica modernă	119
6.1. Tehnici de plată	119
6.2. Ordinul de plată	120
6.2.1. Conținutul ordinului de plată	120
6.2.2. Participanți	120
6.2.3. Operațiuni	121
6.2.4. Drepturile și obligațiile participanților	121
6.2.5. Finalizarea transferului-credit	121
6.3. Cecul	122
6.3.1. Conținutul cecului	122
6.3.2. Circulația cecului	123
6.3.3. Plata cecului	123
6.3.4. Categoriile de cecuri	124
6.3.4.1. Cecul la purtător	124
6.3.4.2. Cecul barat	124
6.3.4.3. Cecul de virament	124
6.3.4.4. Cecul certificat	124
6.3.4.5. Cecul de călătorie	124
6.4. Cambia	126
6.4.1. Conținutul și caracteristicile cambiei	126
6.4.2. Rolul cambiei	127
6.4.2.1. Rolul cambiei din punct de vedere monetar	127
6.4.2.2. Rolul cambiei ca instrument al comerțului	128
6.4.2.3. Rolul cambiei ca instrument de credit	128
6.4.3. Procesul de acceptare a cambiei	128
6.4.4. Circulația cambiei	129
6.4.5. Derularea operațiunilor cu cambia	130
6.4.5.1. Avalizarea cambiei	130
6.4.5.2. Scadența de plată a cambiei	131
6.4.5.3. Efectuarea plății cambiei	131
6.4.5.4. Scontarea cambiei	132
6.4.5.5. Protestul cambiei	132
6.4.5.6. Acțiunea cambială de regres	132
6.5. Biletul la ordin	133
6.5.1. Conținutul biletului la ordin	133
6.6. Aplicații practice	135
Capitolul 7. Organizarea plăților cu card	137
7.1. Trăsăturile caracteristice ale cardurilor (cărților de plată)	137
7.2. Categoriile tehnologice de carduri (cărți de plată)	138
7.3. Tipuri de carduri (cărți de plată)	139
7.4. Decontarea și finalitatea plății	141

7.4.1. Decontarea	141
7.4.2. Participanți și obiective pe piața cardurilor.....	141
7.4.3. Finalitatea plății	142
7.5. Fluxul operațional al funcției cardurilor.....	144
7.6. Riscurile de neplată	145
7.6.1. Tipuri de riscuri de neplată	145
7.6.2. Fraude și activitate cu potențial de risc	146
7.6.3. Organizarea pe niveluri cantitative și de administrare a riscurilor de neplată.....	146
7.7. Cardul (cartela de plată) ca purtător de informație.....	147
7.7.1. Elementele cardului (cărții de plată)	147
7.8. Drepturi și obligații de bază ale băncilor în operațiuni cu cardul (cartea de plată)	148
7.8.1. Obligații comune.....	148
7.8.2. Obligațiile emitentului	149
7.8.3. Alte drepturi și obligații	150
7.9. Organizarea circuitului documentelor, evidențelor și notificărilor	151
7.10. Perspectiva utilizării cardurilor în detrimentul cecului	151
Capitolul 8. Administrarea costurilor bancare.....	153
8.1. Conținutul costurilor bancare	153
8.2. Indicatori ai costurilor bancare	154
8.3. Costul marginal	154
8.4. Punctul critic al activității băncii (punctul mort).....	155
8.5. Aplicații practice	156
Capitolul 9. Specializarea băncilor prin diversitatea produselor și serviciilor oferite	163
9.1. Produse și servicii pentru populație și mici firme (<i>retail banking</i>)	163
9.1.1. Alte produse și servicii bancare	164
9.1.1.1. Servicii de plată	164
9.1.1.2. Tranzacții și servicii de investiții.....	165
9.1.1.3. Servicii de investiții de fonduri (<i>trust services</i>).....	166
9.1.1.4. Alte servicii	166
9.1.2. Dezvoltarea tehnologiei pentru serviciile de retail banking.....	167
9.2. Produse și servicii pentru persoane juridice (<i>corporate banking</i>)	168
9.2.1. Emiterea scrisorilor de garanție	168
9.2.2. Carduri pentru afaceri	169
9.2.3. Transferul fondurilor.....	170
9.2.4. Încasarea creanțelor	170
9.2.5. Conturi pentru plata salariilor	171
9.2.6. Tranzacții valutare	171

9.2.7. Managementul trezoreriei	171
9.2.8. Vânzarea diferitelor valori	171
9.2.9. „Banca la birou” (<i>office banking</i>)	171
9.3. Activitatea bancară privată (<i>private banking</i>)	172
9.3.1. Caracteristicile activității bancare private	172
9.3.2. Administrarea clienților	173
9.3.3. Managementul investițiilor	174
9.3.4. Administrarea numerarului	175
9.4. Banca universală (<i>universal banking</i>)	177
9.4.1. Tipuri de servicii oferite de băncile universale	177
9.4.2. Scurt istoric al serviciilor de universal banking	177
9.5. Activitate bancară de investiții (<i>investment banking</i>)	178
9.5.1. Caracteristicile serviciilor oferite de investment banking	178
9.5.2. Funcțiile unei bănci de investiții	179
9.5.3. Tipuri de servicii oferite de băncile de investiții	180
Bibliografie	181